

**PUHE KANSANVALISTUKSEN
JA SOSIALISTISEN KULTTUURIN TYÖNTEKIJÄIN
I YLEISVENÄLÄISESSÄ EDUSTAJAKOKOUKSESSA
HEINÄKUUN 31 p:nä 1919 ⁸⁸**

Toverit, olen hyvin iloinen saadessani tervehtiä Kansankomissaarien Neuvoston puolesta edustajakokoustanne.

Kansanvalistuksen alalla meidän on täytynyt pitkän ajan kuluessa kamppailla samojen vaikeuksien parissa, joita Neuvostovalta on kaiken aikaa kohdannut kaikilla työsaaroilla ja kaikilla organisaatiotyön aloilla. Me näimme ainoina joukkoluontoisina pidettyjen järjestöjen johdon joutuneen alusta pitäen sellaisten henkilöiden käsiin, jotka olivat vielä pitkän aikaa porvarillisten ennakkoluulojen pauloissa. Me näimme vielä Neuvostovallan alkuaikoinakin, kuinka armeija vuoden 1917 lokakuussa pommitti meitä Pietarissa julistuksilla, ettei se tunnusta Neuvostovaltaa, uhkasi marssia Pietaria vastaan ja ilmaisi solidaarisuuttaan porvarillisille hallituksille. Jo silloin saatoimme vakuuttua siitä, että nuo julkilausumat olivat lähtöisin sanottujen järjestöjen niistä johtoportaista, silloisista armeijan komiteoista, jotka edustivat yksinomaan menneisyyttä armeijamme mielialojen, vakaumusten ja katsantokantojen kehityksessä. Siitä lähtien tuo ilmiö on toistunut kaikkien joukkojärjestöjen kohdalla: sekä rautateiden proletariaatin että myös posti- ja lennätinlaitoksen henkilökunnan kohdalla. Olemme aina voineet havaita, että menneisyydellä on alkuaikoina vielä valtaa ja vaikutusvoimaa joukkojärjestöissä. Siksi meitä ei yhtään hämmästyttänyt sekään pitkäaikainen sitkeä taistelu, jota käytiin opettajakunnan keskuudessa, koska tämä opettajakunta on järjestönä ollut alusta pitäen valtaosaltaan, ellei kokonaankin, Neuvostovallalle vihamielisellä kannalla. Olemme nähneet, miten on pitänyt

vähitellen voittaa vanhat porvarilliset ennakkoluulot ja miten tuon opettajiston, joka oli läheisessä yhteydessä työläisiin ja työtätekevään talonpoikaistoon, on pitänyt taistellen entistä porvarillista järjestelmää vastaan valloittaa itselleen oikeudet ja raivata tie päästäkseen todella lähestymään työtätekeviä joukkoja, voidakseen todella ymmärtää tapahtuvan sosialistisen vallankumouksen luonnetta. Te olette tähän saakka joutuneet muita enemmän tekemisiin porvarillisen sivistyneistön vanhojen ennakkoluulojen kanssa, sen tavanomaisten menettelytapojen ja perustelujen kanssa, niiden puolustelujen kanssa, joilla se tukee porvarillista eli kapitalistista yhteiskuntaa, sen taistelun kanssa, jota tuo sivistyneistö ei tavallisesti käy avoimesti, vaan joidenkin päällisin puolin hyvältä kuulostavien tunnusten varjolla, joilla itse asiassa puolustellaan tavalla tahi toisella kapitalismia.

Toverit, muistanette, miten Marx kuvasi työläisen tuloa nykyaikaiseen kapitalistiseen tehtaaseen, miten Marx analysoimalla työläisen orjuutta kurinalaisessa sivistyneessä ja „vapaassa” kapitalistisessa yhteiskunnassa tutki syitä, jotka johtavat siihen, että pääoma sortaa työtätekeviä, miten hän selitti tuotantoprosessin perusteet, miten hän kuvasi työläisen tulon kapitalistiseen tehtaaseen, missä tapahtuu lisäarvon ryöstö, missä lasketaan perusta koko kapitalistiselle riistolle, missä luodaan kapitalistista yhteiskuntaa, joka antaa rikkaudet harvojen käsiin ja pitää joukkoja sorretussa asemassa. Käydessään käsiksi tähän teoksensa oleellisimpaan ja tärkeimpään kohtaan — kapitalistisen riiston erittelyyn — Marx varustaa tämän johdannon ironisella huomautuksella: „Täällä, mihin teidät johdatan, tässä paikassa, missä kapitalistit tekevät voittoa, täällä on valalla vapaus, tasa-arvoisuus ja Bentham”⁸⁹. Näin sanoessaan Marx korosti sitä porvariston ideologiaa, jota se toteuttaa kapitalistisessa yhteiskunnassa ja jota se puolustelee, koska tämän, feodalismia vastaan käydyssä taistelussa voittajaksi selviytyneen porvariston näkökannalta pääoman herruuteen, rahan herruuteen ja työtätekevien riistoon perustuvassa kapitalistisessa yhteiskunnassa vallitsee nimenomaan „vapaus, tasa-arvoisuus ja Bentham”. Vapaus, joksi he sanovat hyötymisen vapautta, harvojen rikastumisen vapautta, kauppavaihdon vapautta; tasa-arvoisuus, joksi he sanovat kapitalistien ja työläisten tasa-arvoisuutta;

Benthamin, s.o. vapautta ja tasa-arvoisuutta koskevien pikkuporvarillisten ennakkoluulojen herruus.

Jos luomme silmäyksen ympärillemme, jos tarkastelemme niitä perusteluja, joihin vanhan opettajaliiton edustajat turvautuivat eilen ja turvautuvat tänään taistellessaan meitä vastaan ja joita yhä vielä kohtaamme sosialisteiksi itseään sanovilla aatteellisilla vastustajillamme, eserrillä ja men-sheveikeillä, niitä perusteluja, joita kohtaamme vähemmän tajutussa muodossa jokapäiväisissä keskusteluissa talonpoikaisjoukkojen kanssa, jotka eivät ole vielä käsittäneet sosialismin merkitystä — jos tarkastelette tätä ja syvennytte ajattelemaan noiden perustelujen aatteellista merkitystä, havaitsette saman porvarillisen motiivin, jota Marx tähdensi „Pääomassa”. Kaikki nuo ihmiset vahvistavat todeksi sanonnan, että kapitalistisessa yhteiskunnassa vallitsee vapaus, tasa-arvoisuus ja Bentham. Ja kun meille esitetään tältä näkökannalta vastaväitteitä ja sanotaan, että me, bolshevikit ja Neuvostovalta, olemme vapauden ja tasa-arvoisuuden loukkaajia, niin kehotamme siten puhuvia tutkimaan poliittisen taloustieteen alkeita, Marxin opin perusteita. Me sanomme: se vapaus, jonka loukkaamisesta te moititte bolshevikkeja, on pääoman vapautta, se on omistajan vapautta myydä viljaa vapailla markkinoilla, t.s. hyötymisen vapautta niille harvoille, joilla on viljaa yli oman tarpeen. Se painovapaus, jonka loukkauksista bolshevikkeja on alinomaa syytelty — mitä tuo painovapaus on kapitalistisessa yhteiskunnassa? Jokainen on nähnyt mitä lehdistö oli meillä „vapaalla” Venäjällä. Vielä paremmin sen ovat nähneet henkilöt, jotka ovat perehtyneet julkaisu-toimintaan kehittyneimmissä kapitalistisissa maissa joko seuraamalla välittömästi sitä tai joutuessaan tekemisiin sen kanssa. Painovapaus kapitalistisessa yhteiskunnassa on samaa kuin vapaus käydä kauppaa painotuotteilla ja oikeudella vaikuttaa kansanjoukkoihin. Painovapaus on kansanjoukkoihin kohdistuvan vaikutuksen mahtavimman välikappaleen, sanomalehdistön, ylläpitämistä pääoman kustannuksella. Sellaista on painovapaus, jonka bolshevikit hävittivät, ja he ovat ylpeitä siitä, että vapauttivat ensi kerran lehdistön kapitalisteista, että loivat ensi kerran suunnattoman laajassa maassa lehdistön, joka ei ole riippuvainen muutamista pohatoista ja miljonääreistä, lehdistön, joka on omistautunut kokonaan pääomanvastaiselle taistelulle, ja

meidän on alistettava kaikki palvelemaan tuota taistelua. Vain työläisproletariaatti, joka kykenee johtamaan valvottomia talonpoikaisjoukkoja, voi esiintyä tuossa taistelussa työtätekevien etumaisena osana, heidän etujoukkonaan.

Kun meitä moititaan yhden puolueen diktatuurista ja ehdotetaan, kuten olette kuulleet, yhtenäistä sosialistista rintamaa, me sanomme: „Aivan niin, yhden puolueen diktatuuri! Me olemme sillä kannalla emmekä voi kannastamme luopua, koska tässä on kysymyksessä puolue, joka on vuosikymmeniä jatkuneissa taisteluissa kohonnut koko tehdas- ja teollisuusproletariaatin etujoukoksi. Se on puolue, joka saavutti tuon aseman jo ennen vuoden 1905 vallankumousta. Se on puolue, joka vuonna 1905 osoittautui olevan työläisjoukkojen johdossa ja joka siitä lähtien ja vuotta 1905 seuranneella taantumuskaudella, jolloin työväenliikettä Stolypinin Duuman aikana elvytettiin jälleen niin suurella vaivalla — tämä puolue on ollut yhdessä työväenluokan kanssa ja vain tämä puolue on kyennyt johdattamaan työväenluokkaa tekemään syvällisiä ja perusteellisia muutoksia vanhassa yhteiskunnassa.” Kun meille ehdotetaan yhtenäistä sosialistista rintamaa, me sanomme: sitä ehdottavat menshevikkien ja eserrien puolueet, jotka olivat vallankumouksen aikana horjuvalla kannalla ja auttoivat horjunnallaan porvaristoa. Me olemme kokeneet sellaista kahdesti: Kerenskin valtakaudella, jolloin eserrät muodostivat kokoomushallituksen ja sitä auttoi Entente, t.s. koko maailman porvaristo, Ranskan, Amerikan ja Englannin imperialistit. Entä mikä oli tulos? Oliko tuolloin havaittavissa sitä vähitellen tapahtuvaa sosialismiin siirtymistä, jota he olivat luvanneet? Ei, vaan seurauksena oli romahdus, imperialistien täydellinen herruus, porvariston herruus ja kaikkien sovitteluillusioiden täydellinen vararikko.

Ellei tämä kokemus riitä, niin ottakaa Siperian tapahtumat. Siellä olemme nähneet tuon kaiken toistuvan. Siperiassa valta oli bolshevikkeja vastaan. Alkuaikoina koko porvaristo, joka oli paennut Neuvostovaltaa, riensi auttamaan Neuvostovaltaa vastaan suunnattua tshekkoslovakien kapinaa ja menshevikkien sekä eserrien kapinaa. Heidän avukseen tulivat Euroopan ja Amerikan mahtavimpien maiden koko porvaristo ja kapitalistit eivätkä ne antaneet ainoastaan aatteellista, vaan myös rahallista ja sotilaallista

apua. Entä mikä oli tulos? Mihin tuo mukamas Perustavan kokouksen herruus, tuo eserristä ja menshevikeistä kokoonpantu mukamas demokraattinen hallitus johti? Koltshakin sotaseikkailuun. Miksi se johti romahdukseen, jonka olemme todenneet tapahtuneen? Siksi koska tässä vaikuttaa se perustotuus, jota vastustajiemme leiriin kuuluvat mukamas-sosialistit eivät halua käsittää, se perustotuus, että kapitalistisessa yhteiskunnassa, yhdentekevää kehittykö se, pysyykö se vankasti asemissaan vai onko se tuhoutumassa, voi olla vain jompikumpi kahdesta vallasta: joko kapitalistien valta tai proletariaatin valta. Kaikkinainen valta siltä väliltä on haavetta, jokainen yritys jonkin kolmannen muodostamiseksi johtaa siihen, että ihmiset luisuvat puolelle tai toiselle, vaikka he olisivat täysin vilpittömiäkin. Vain proletariaatin valta, vain työläisten valta voi liittää puolelleen koko enemmistön, jonka perustana on työ, sillä talonpoikaisjoukot, vaikka ne ovat työtätekeviä joukkoja, ovat kuitenkin tietyltä osin pientaloutensa omistajia, viljansa omistajia. Tällaista on se taistelu, joka on kehkeytynyt meidän nähtemme, taistelu, joka näyttää, kuinka proletariaatti pitkälisten poliittisten koettelemusten kulussa, Venäjän eri reuna-alueilla tapahtuvien hallitusvaihdosten kulussa lakaisee vähitellen pois kaiken sen, mikä palvelee riistoa, kuinka proletariaatti raivaa itselleen tietä ja tulee yhä enemmän todelliseksi ja täydelliseksi työtätekevien joukkojen johtajaksi taisteltaessa pääoman vastarinnan lannistamiseksi ja tukahduttamiseksi.

Ne henkilöt, jotka sanovat bolshevikkien loukkaavan vapautta ja ehdottavat yhtenäistä sosialistista rintamaa, t.s. yhdistymistä horjuvien kanssa, niiden kanssa, jotka ovat jo kahdesti Venäjän vallankumouksen historiassa luisuneet porvariston puolelle — sellaiset henkilöt syyttävät varsin mielellään meitä terrorin soveltamisesta. He sanovat bolshevikkien soveltaneen hallintoon terrorijärjestelmän, he sanovat, että Venäjän pelastamiseksi bolshevikkien pitää luopua terrorista. Mieleeni muistuu eräs terävä-älyinen ranskalainen porvari, joka puhui porvarin näkökannalta kuolemanrangaistuksen lakkauttamisesta: „Alkakoot herrat murhaajat kuolemanrangaistuksen lakkauttamisen.” Muis-tan tuon vastauksen kun sanotaan: „Luopukoot bolshevikit terrorista.” Luopukoot siitä herrat venäläiset kapitalistit ja heidän liittolaisensa, Amerikka, Ranska ja Englanti, t.s. ne,

jotka ovat pakottaneet Neuvosto-Venäjän turvautumaan terroriin! Ne ovat imperialisteja, jotka ovat hyökänneet kimppuumme ja hyökkäilevät vieläkin koko sotilaallisen mahtinsa voimalla, joka on tuhat kertaa suurempi kuin meidän sotilaallinen voimamme. Eikö se ole terroria, kun kaikilla Ententevalloilla, kaikilla Englannin, Ranskan ja Amerikan imperialisteilla on jokaisella pääkaupungissaan kansainvälisen pääoman palvelijoita — samantekevää, sanotaanko heitä Sazonoveiksi tai Maklakoveiksi —, jotka ovat organisoineet satoja ja kymmeniä tuhansia tyytymättömiä, puille paljaille joutuneita, katkeroituneita ja suuttuneita porvariston ja pääoman edustajia? Jos olette kuulleet salaliitoista sotilaspiireissä, jos olette lukeneet viimeisimmästä, Krasnaja Gorkan salaliitosta, joka melkein aiheutti Pietarin menetyksen, niin oliko se mitään muuta kuin koko maailman porvariston terroriteko, porvariston, joka on valmis mihin tahansa julmuuksiin, rikoksiin ja väkivaltaan pystyttääkseen Venäjälle uudelleen riistäjien vallan ja sammuttaakseen sosialistisen vallankumouksen palon, joka uhkaa nyt sen omiakin maita? Siinä on terrorin alkujuuri, sille lankeaa vastuu! Ja siksi olemme vakuuttuneita, että ne, jotka puhuvat Venäjällä terrorista luopumisen puolesta, eivät ole mitään muuta kuin tietoisia tai tiedottomia välikappaleita, asiamiehiä niiden terroristi-imperialistien käsissä, jotka kuristavat Venäjää saarroillaan ja Koltshakille sekä Denikinille antamallaan avulla. Mutta heidän hankkeensa on toivoton.

Venäjä on ensimmäinen maa, jolle historia antoi sosialistisen vallankumouksen alkuunpanijan tehtävän, ja nimenomaan siksi meidän osaksemme lankeaa niin paljon taisteluja ja kärsimyksiä. Muiden maiden imperialistit ja kapitalistit käsittävät, että Venäjä on valmis taisteluun, että Venäjällä ratkaistaan myös kansainvälisen, eikä vain venäläisen pääoman kohtalo. Siksi he levittävät ennenkuulumattomia valheita bolshevikkeja vastaan kaikissa sanomalehdissään — porvariston yleismaailmallisessa, kauttaaltaan miljoonilla ja miljardeilla ostetussa lehdistössä.

He nousevat Venäjää vastaan samojen „vapauden, tasa-arvoisuuden ja Benthamin” periaatteiden nimessä. Kun kohtaamme meillä ihmisiä, jotka luulevat puolustavansa jotain itsenäistä, demokratian periaatteita yleensä, kun he puhuvat vapaudesta ja tasa-arvoisuudesta sekä bolshevikkien suo-

rittamista vapauden ja tasa-arvoisuuden loukkauksista, niin kehottakaa noita ihmisiä tutustumaan Euroopan kapitalistien lehdistöön. Millaisen naamion taakse suojautuvat Koltshak ja Denikin, millaisen naamion suojassa Euroopan pääoma ja porvaristo kuristavat Venäjää? Kaikki he eivät muusta puhukaan kuin vapaudesta ja tasa-arvoisuudesta! Kun amerikkalaiset, englantilaiset ja ranskalaiset valloittivat Arkangelin, kun he lähettävät joukkojaan etelä-Venäjälle, niin he puolustavat vapautta ja tasa-arvoisuutta. Juuri tällaista tunnusta he käyttävät naamionaan, siksi Venäjän proletariaatti nousee tämän raivokkaan taistelun riehuessa koko maailman pääomaa vastaan. Juuri sitä palvelevat nuo vapauden ja tasa-arvoisuuden tunnukset, joilla kaikki porvaristoon kuuluvat pettävät kansaa ja joiden lopullinen murskaaminen on sivistyneistön tehtävä, sen sivistyneistön, joka kulkee todella työläisten ja talonpoikien rinnalla.

Huomaamme, että mitä itsepintaisemmiksi ja äkeämmiksi Ententevaltojen imperialistien yritykset käyvät, sitä voimakkaampaan vastarintaan proletariaatti nousee niiden omissa maissa. Heinäkuun 21 p:nä Englannin, Ranskan ja Italian työläiset yrittivät ensi kerran järjestää kansainvälisen lakon noiden maiden hallituksia vastaan tunnuksin: on lopetettava kaikenlainen sekaantuminen Venäjän asioihin ja solmittava rehellinen rauha tasavallan kanssa. Lakko ei onnistunut. Useissa maissa — Englannissa, Ranskassa ja Italiassa — puhkesi erillisiä lakkoja. Amerikassa ja Kanadassa vainotaan hillittömästi kaikkea, mikä vähänkin muistuttaa bolshevismia. Me olemme viime vuosien aikana käyneet läpi kaksi suurta vallankumousta. Tiedämme, kuinka vaikeaa oli v. 1905 Venäjän työtätekevien etujoukon liikkeellelähtö taisteluun tsaarivaltaa vastaan. Kuinka vaikeasti, hitaasti ja työläästi lakkoliike kehittyi vuoden 1905 tammikuun 9 päivän jälkeen, ensimmäisen verisen opetuksen jälkeen vuoden 1905 lokakuuhun saakka, jolloin joukkolakko päättyi Venäjällä ensi kerran voittoon. Me tiedämme, kuinka vaikeaa se oli. Sen osoittivat kahden vallankumouksen kokemukset, vaikka tilanne Venäjällä olikin vallankumouksellisempi kuin muissa maissa. Me tiedämme, kuinka vaikeaa monissa lakoissa on voimien järjestäminen taisteluun kapitalismia vastaan. Siksi emme ihmettele tuon ensimmäisen kansainvälisen, heinäkuun 21 päivän lakon epäonnistumista. Me tiedämme, että vallankumous kohtaa Euroopan

maissa paljon suurempaa vastarintaa ja vastustusta kuin meillä. Tiedämme, että Englannin, Ranskan ja Italian työläisten oli voitettava ennen kuulumattomia vaikeuksia silloin, kun he päättivät järjestää kansainvälisen lakon heinäkuun 21 päiväksi. Se oli historiassa ennen näkemätön koe. Eikä ole ihme, että se epäonnistui. Sen sijaan tiedämme kehittyneimpien sivistysmaiden työtätekevien joukkojen olevan puolellamme siitä huolimatta, että Euroopan porvariston raivoissaan meille, tiedämme noiden joukkojen suhtautuvan ymmärtämyksellä asiaamme, ja olkoot vallankumouksen vaikeudet ja meitä odottavat koettelemukset millaisia tahansa ja olkoon pääoman „vapauden ja tasa-arvoisuuden” nimessä, nälkäisen ja kylläisen tasa-arvoisuuden nimessä luotu valheen ja petoksen ilmapiiri millainen tahansa, me tiedämme, että meidän asiamme on kaikkien maiden työläisten asia, ja siksi se, tuo asia, on varmasti ja väistämättömästi voittava kansainvälisen pääoman.

„Pravda” № 170,
elokuun 3 pnä 1919

Julkalstaan „Pravda” lehdessä
tekstin mukaan
